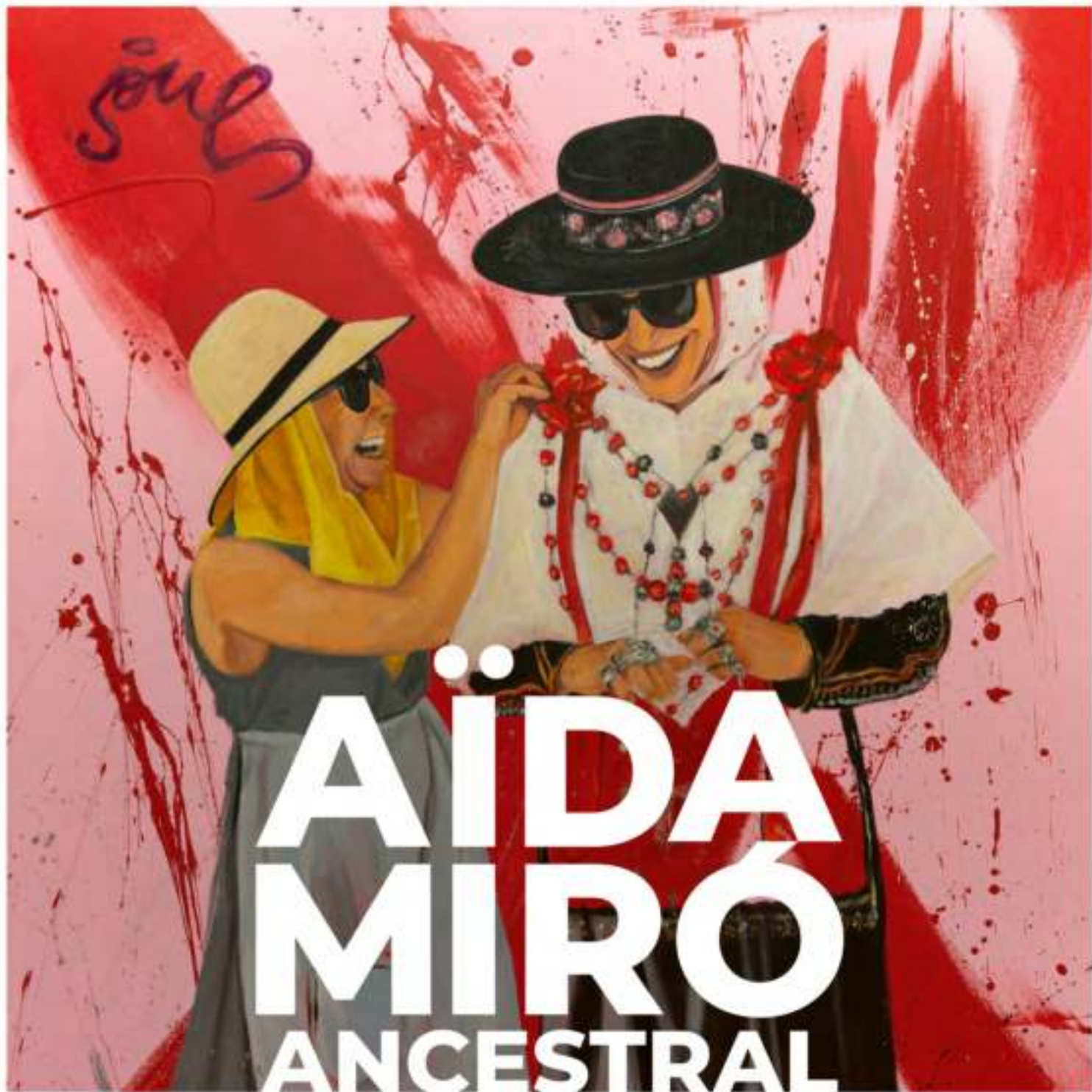

AÏDA MIRO ANCESTRAL

Organitza: Sa Nostra Sala, espai cultural del Consell Insular d'Eivissa

Patrocina: Consell Insular d'Eivissa, Departament de Cultura, Educació
i Patrimoni, Secció Patrimoni i Arxiu d'Imatge i So

Direcció: Lina Sansano Costa

Comissariat i textos: Matilde Lladó

Coordinació: Joan-Albert Ribas

Ajudant de coordinació: Dulce Fernández Anguita

Fotografies: Joan Costa, Alberto Mori i Carlos Bosch

Vídeo: Idea i creació Aïda Miró, producció Carlos Bosch

Muntatge: Diego González Stipelman

Disseny i maquetació: Ricard Bofill · Estudi Jazzbo

Impressió: Imprès Il·lustrat SL

ISBN: 978-84-17212-73-5

Dipòsit Legal: DL I 108-2024

LA DONA EIVISSENCA, PROTAGONISTA

La programació artística de Sa Nostra Sala té el plaer de donar veu a una de les artistes eivissenques més significades en la lluita de la dona per la igualtat i també contra les desigualtats socials, i això a través d'una obra valenta i compromesa.

Aïda Miró (Eivissa, 1976) és una artista multidisciplinària i ens en fa un tast ben triat, d'aquesta variació creativa, en aquesta mostra de la seua visió del món a la qual ha posat el significatiu títol d'*Ancestral*.

La dona eivissenca, a través d'un trànsit generacional, n'és la protagonista. L'artista ens mostra una dona que ha evolucionat a millor, que ha anat agafant força, i és també el tema que subjau en aquesta exposició, però també ho veim al carrer, a les activitats, als mitjans...

Veim com aquesta dona-protagonista està assolint el paper que li correspon per justícia (amb entrebancs que, sovent, provenen d'una organització social històricament assumida, fixada). Això també ho mostra Aïda en la seua magnífica obra mural que podem admirar a diversos llocs de la nostra illa i, també, en alguns dels homenatges que fa a dones en concret que han assolit fites importants en algunes obres que ens deixa veure a Sa Nostra Sala.

Gràcies, Aïda, per aquesta exposició, l'objectiu de la qual també sentim nostre.

Sara Ramón Roselló

consellera de Cultura, Educació i Patrimoni

foto: Alberto Mori

AÏDA MIRÓ

Aïda és una artista multidisciplinària nascuda a Eivissa, que viu i treballa entre Eivissa i Nova York. La seva obra reivindica la importància de la dona en la societat, advoca per la diversitat, rescata la mitologia i eleva el sagrat femení.

La seva pràctica abasta la pintura, el muralisme a gran escala amb pintura esprai i la performance de dansa butoh. Va començar la seva trajectòria pintant murals i grafiti a principis dels noranta. És doctora en Educació Artística per la UAM; Llicenciada en Belles Arts a València, es va traslladar a l'Escola de Circ Rogelio Rivel de Barcelona. El seu interès per combinar la pintura amb l'espectacle la va portar a un Postgrau en Escenografia i Disseny de vestuari en Bristol (UK), on va treballar intensament en produccions de teatre, circ, cinema i TV. Des del 2007 ha estat viatjant aprenent dansa butoh de diferents mestres japonesos. La seva obra ha estat exposada internacionalment en llocs com Ciutat de Mèxic, Oaxaca, Nàpols, Bristol, Atenes, Hamburg, l'Índia, Nova York, Miami i San Francisco CA.

Aïda es una artista multidisciplinar nacida en Ibiza, que vive y trabaja entre Ibiza y Nueva York. Su obra reivindica la importancia de la mujer en la sociedad, aboga por la diversidad, rescata la mitología y eleva el sagrado femenino.

Su práctica abarca la pintura, el muralismo a gran escala con pintura *spray* y el *performance* de danza *butoh*. Comenzó su trayectoria pintando murales y graffiti a principios de los 90. Es doctora en Educación Artística por la UAM; licenciada en Bellas Artes en Valencia, se trasladó a la Escuela de Circo Rogelio Rivel de Barcelona. Su interés por combinar la pintura con el espectáculo la llevó a un postgrado en Escenografía y Diseño de vestuario en Bristol (UK), donde trabajó intensamente en producciones de teatro, circo, cine y TV. Desde el 2007 ha estado viajando aprendiendo danza *butoh* de diferentes maestros japoneses. Su obra ha sido expuesta internacionalmente en lugares como Ciudad de México, Oaxaca, Nápoles, Bristol, Atenas, Hamburgo, India, Nueva York, Miami y San Francisco CA.

aidamiroart

aidamiro

www.aidamiro.com

info@aidamiro.com

Aquest estiu he tingut el privilegi de veure de prop el procés d'una artista. Els seus dubtes, les seues troballes, els seus temptejos, les seues proves. El discurs que emana darrere de les seues obres.

Aïda Miró ha confiat en mi per ajudar-la en aquest moment, tal vegada el pas més arriscat que li he vist donar fins a la data. Potser no és nou el seu compromís amb les dones, però aquesta vegada, l'uneix al de les seues avantpassades i a la tradició eivissenca de la

Este verano tuve el privilegio de ver de cerca el proceso de una artista. Sus dudas, sus hallazgos, sus tanteos, sus pruebas. El discurso que emana detrás de sus obras.

Aïda Miró ha confiado en mí para ayudarle en un momento especial en su trayectoria creativa, tal vez el paso más arriesgado que le he visto dar hasta la fecha. Quizás no es nuevo su compromiso con las mujeres, pero, esta vez, lo une al de sus antepasadas y a la tradición ibicenca de la que es deudora. A su manera; siempre desde su autenticidad.

Aïda Miró honra a sus antepasadas en **ANCESTRAL**.

qual és deutora. A la seua manera. Sempre des de la seua autenticitat.

Aïda Miró honra a les seues avantpassades a **ANCESTRAL**.

Ancestrals són la tradició eivissenca, l'artesanía, el ball pagès, el festeig i la música. També els patrons, conductes, creences i traumes heretats de generació en generació que l'artista cerca exorcitzar a través de les seues obres.

La pintora ens revela el que hi ha després del vel de Maia. El vel de la realitat o del que solem veure a primera vista. En aquesta mostra explora la intimitat d'una colla de ball pagès, els moments de fraternitat de les artesanes que fan possible que la tradició continuï viva, la dona pagesa descansant després d'un dur dia de treball en el camp, l'amistat o la família a la qual pertany.

Em reuneix amb ella en el seu taller. Comparteix amb mi la seua última troballa, el llibre de la historiadora eivissenca Susana Cardona Torres, **El ballar antic a Eivissa. Context social, aspectes evolutius i recuperació de balls i ballades**, que serà la nostra font de conversa durant aquests mesos.

Pens que a diferència del que va ocórrer en la segona meitat del segle XX en la qual la tradi-

Ancestrales son la tradición ibicenca, la artesanía, el *ball pagès*, el *festeig* y la música. También los patrones, conductas, creencias y traumas heredados de generación en generación que la artista busca exorcizar a través de sus obras.

La pintora nos desvela lo que hay tras el velo de maya. El velo de la realidad o de lo que solemos ver a primera vista. En esta muestra explora la intimidad de *una colla de ball pagès*, los momentos de fraternidad de las artesanas que hacen posible que la tradición siga viva, retratando a la mujer payesa descansando tras un duro día de trabajo en el campo, la amistad o la familia a la que pertenece.

Me reúno con ella en su taller. Comparte conmigo su último hallazgo, el libro de la historiadora ibicenca Susana Cardona Torres, **El ballar antic a Eivissa. Context social, aspectes evolutius i recuperació de balls i ballades**, que será nuestra fuente de conversación durante estos meses.

Pienso que a diferencia de lo que ocurrió en la segunda mitad del siglo XX, en el que la tradición pasó a ser «una cosa primitiva, caduca, destinada a desaparèixer» como escriben Mayordomo y Manonelles en **Ball Pagès. Orígens**, con el cambio del milenio ha habido, de alguna manera, una revalorización de la tradi-

ció va passar a ser «una cosa primitiva, caduca, destinada a desaparèixer» com escriuen Majordomo i Manonelles a **Ball Pagès. Orígens**, amb el canvi del mil·lenni hi ha hagut, d'alguna manera, una revaloració de la tradició, probablement com a desencantament de la modernitat.

Necessit saber què l'ha portat a aprofundir en les seues arrels i tradicions eivissenques.

Aïda: *Durant el confinament va morir la meua àvia materna, ella era de Formentera i va ser tot un referent per a mi. Va ser en aquest moment, estant a Eivissa, quan vaig decidir aprofundir en les meues arrels i tradicions. Feia sis anys que vivia a Nova York. Em vaig adonar que allí gairebé tots havien sentit parlar d'Eivissa, però no tenien idea de com és la seua cultura i tradicions. Em va fer molta ràbia. Ja havia dedicat alguna obra al ball i les pageses emprendades, estant a Nova York i exposant-lo allí, però aquesta vegada vaig voler submergir-me de ple. Em vaig posar a estudiar. Jo em vaig criar en el camp i volia revalorar la "pagesia". Tenia fins i tot la llengua mig oblidada. Va ser tot un procés. Primer em vaig apuntar a classes de català en línia perquè em feia vergonya parlar-lo malament, em vaig forçar a practicar-lo i sobretot volia recuperar el meu accent eivissenc. Vaig voler aprendre el ball i vaig aprendre amb la colla de l'Horta de Jesús. Ells han estat els meus*

ció, probablemente como desencanto de la modernidad.

Necesito saber qué le ha llevado a profundizar en sus raíces y tradiciones ibicencas.

Aïda: *Durante el confinamiento falleció mi abuela materna, ella era de Formentera y fue todo un referente para mí. Fue en ese momento, estando en Ibiza, cuando decidí profundizar en mis raíces y tradiciones. Llevaba 6 años viviendo en NYC. Me di cuenta de que allí casi todos habían oído hablar de Ibiza, pero no tenían idea de cómo es su cultura y tradiciones. Me dio mucha rabia. Ya había dedicado alguna obra al baile y las «payesas emprendadas», estando en Nueva York y exponiéndolo allí, pero esta vez quise sumergirme de lleno. Me puse a estudiar. Yo me crié en el campo y quería revalorizar la «pagesia». Tenía hasta la lengua medio olvidada. Fue todo un proceso. Primero me apunté a clases de catalán online porque me daba vergüenza hablarlo mal, meforcé a practicarlo y sobre todo quería recuperar mi acento ibicenco. Quise aprender el baile y aprendí con la colla de l'Horta de Jesús. Ellos han sido mis primeros referentes. Quería entenderlo desde dentro para pintar sobre ello, no como mera espectadora.*

Recuerdo que en las primeras vanguardias las pintoras plasmaban en sus obras la esfera pri-

primers referents. Volia entendre-ho des de dins per a pintar sobre això, no com a mera espectadora.

Record que en les primeres avantguardes les pintores plasmaven en les seues obres l'esfera privada perquè era l'únic espai al qual se'ls permetia l'accés. Més tard, en els anys setanta del segle XX, l'espai privat es va convertir en espai polític de reclamació de drets feministes. Li pregunt què la porta a enfocar-se, per exemple, en els prolegòmens d'un ball, en la part més privada i íntima.

Aïda: *Abans d'aprendre a ballar amb una colla vaig començar a fer-los fotos quan es vestien, mostrant aquest moment ritual on normalment és la mare la que vesteix la filla. És un llarg procés que normalment no es veu. Alguna cosa que queda entre dones habitualment, una ajudant l'altra.*

No és estrany que l'artista es decantàs pel ball a l'hora de submergir-se en la tradició. No en va, Aïda és doctora cum laude en Educació Artística i s'ha especialitzat en la dansa Butoh. Danses rituals ambdues, la primera connectada amb la vida i la segona amb la mort o els esperits.

«A Eivissa hem pogut comprovar que el balls estaven lligats al calendari litúrgic, al temps,

vada porque era el único espacio al que se les permitía el acceso. Más tarde, en los años 70 del siglo XX, el espacio privado se convirtió en espacio político de reclamación de derechos feministas. Le pregunto qué le lleva a enfocarse, por ejemplo, en los prolegómenos de un *ball*, en la parte más privada e íntima.

Aïda: *Antes de aprender a bailar con una colla comencé a hacerles fotos cuando se vestían, mostrando ese momento ritual donde normalmente es la madre la que viste a la hija. Es un largo proceso que normalmente no se ve. Algo que queda entre mujeres habitualmente, una ayudando a la otra.*

No es extraño que la artista se decantara por el *ball* a la hora de sumergirse en la tradición. No en vano, Aïda es doctora cum laude en Educación Artística y se ha especializado en la danza *butoh*. Danzas rituales ambas, la primera conectada con la vida y la segunda con la muerte o los espíritus.

«A Eivissa hem pogut comprovar que el balls estaven lligats al calendari litúrgic, al temps, a les estacions i a les feines. Formaven part de les celebracions i per tant vinculats als moments de interacció social, de diversió i, per extensió, amb l'organització de les feines agrícoles (sembra, collita...) i amb la vida econòmica de la societat rural. Representaven

a les estacions i a les feines. Formaven part de les celebracions i per tant vinculats als moments de interacció social, de diversió i, per extensió, amb l'organització de les feines agrícoles (sembra, collita...) i amb la vida econòmica de la societat rural. Representaven la culminació de la feina i la celebració de la bona collita. Advertim encara una vinculació entre el balls i l'entorn natural i possibles balls rituals vora les aigües vives, que haurien evolucionat a balls de diversió i de reunió social».

Susana Cardona Torres, ***El ballar antic a Eivissa. Context social, aspectes evolutius i recuperació de balls i ballades***

• Deia la poeta feminista Adrienne Rich que Revisonar és per a les dones, més que un capítol en la història cultural, un acte de supervivència. En l'obra de l'artista eivissenca puc apreciar que mira amb nous ulls les estampes tradicionals.

La tradició no hauria de ser una cosa immòbil.

«...és l'acció de lliurar, d'entregar i, per extensió, és la transmissió oral de pares a fills de fets històrics, creences, doctrines, etc. En ella trobem una història amagada, allunyada de las grans batalles i de las lluites dinàstiques; ens podríem atrevir a dir que la cultura tradicional suporta la càrrega de la historia anòni-

la culminació de la feina i la celebració de la bona collita. Advertim encara una vinculació entre el balls i l'entorn natural i possibles balls rituals vora les aigües vives, que haurien evolucionat a balls de diversió i de reunió social».

Susana Cardona Torres, ***El ballar antic a Eivissa. Context social, aspectes evolutius i recuperació de balls i ballades***

Decia la poeta feminista Adrienne Rich que *re-visionar* es para las mujeres, más que un capítulo en la historia cultural, un acto de supervivencia. En la obra de la artista ibicenca puedo apreciar que mira con nuevos ojos las estampas tradicionales.

La tradició no debería ser algo inmóvil.

«...és l'acció de lliurar, d'entregar i, per extensió, és la transmissió oral de pares a fills de fets històrics, creences, doctrines, etc. En ella trobem una història amagada, allunyada de las grans batalles i de las lluites dinàstiques; ens podríem atrevir a dir que la cultura tradicional suporta la càrrega de la historia anònima, humana, econòmica i social d'un poble, d'ací la seua gran importància, moltes vegades menystinguda per historiadors e intel·lectuals. La cultura tradicional es eminentment pràctica, útil; és l'intent de solucionar les necessitats d'una col·lectivitat amb el recursos i coneixe-

foto: Carlos Bosch

ma, humana, econòmica i social d'un poble, d'ací la seua gran importància, moltes vegades menystinguda per historiadors e intel·lectuals. La cultura tradicional es eminentment pràctica, útil; és l'intent de solucionar les necessitats d'una col·lectivitat amb el recurs i coneixements transmesos en cada moment Històric; per això, no es quelcom immòbil sinó que es va adaptant a les noves necessitats i al nous recursos».

Mayordomo i Manonelles, **Ball Pagès, Orígens.**

El compromís de n'Aïda no és únicament crear obres d'art contemporani actual que donin importància a la dona pitiusa, sinó també fomentar la reflexió, la crítica i el pensament contemporani, per exemple, donant protagonisme a dones sonadores pioneres en les colles.

Aïda: Vivim en una altra època, on les dones ja no són tan submises, són fortes, valentes, emprenedores i crec que és important actualitzar aquesta imatge de la dona actual, empoderada. Això pretenc en les meues obres. Les dones són les protagonistes.

M'imaginava dones sonant instruments, que és una cosa que habitualment no es mostra perquè és una cosa que sempre s'ha vist que fan els homes. Vaig trobar dues noies sona-

ments transmesos en cada moment Històric; per això, no es quelcom immòbil sinó que es va adaptant a les noves necessitats i al nous recursos».

Mayordomo y Manonelles, **Ball Pagès Orígens.**

El compromiso de Aïda no es únicamente crear obras de arte contemporáneo actual que den importancia a la mujer pitiusa, sino también fomentar la reflexión, la crítica y el pensamiento contemporáneo, por ejemplo, dando protagonismo a *sonadores* pioneras en las *collas*.

Aïda: Vivimos en otra época, donde las mujeres ya no son tan sumisas, son fuertes, valientes, emprendedoras y creo que es importante actualizar esta imagen de la mujer actual, empoderada. Eso pretendo en mis obras. Las mujeres son las protagonistas.

Me imaginaba mujeres sonando instrumentos, que es algo que habitualmente no se muestra ya que es algo que siempre se ha visto que hagan los hombres. Encontré a dos chicas sonadoras en la Colla de Vila y quise retratarlas para darles visibilidad. Ellas continúan honrando su tradición y cultura, pero desde el gozo y rompiendo estereotipos. Igual que las mujeres que beben vino en un porrón, que se

dores a la Colla de Vila i vaig voler retratar-les per a donar-los visibilitat. Elles continuen honrant la seua tradició i cultura, però des del goig i trencant estereotips. Igual que les dones que beuen vi en un porró, que se n'han anat de festa o s'evadeixen en el camp després de llargues hores de treball.

Miró, tal com ens mostra en la seua obra, és una artista trencadora, espiritual, salvatge, apassionada i profunda, amb una trajectòria repleta de dones fortes, diria que en la línia d'Artemisia Gentilleschi. Dones com les del Bronx, reines en el seu tron, tanits, geishes, hereves, deesses hindús..., les seues dones i això ho aconsegueix a través d'una figuració potent, un color intens i el gaudi que emana de cadascuna de les seues obres.

Aïda: Em preguntes quins han estat els meus referents, les dones en la meua família. La meua mare, la meua àvia i la meua besàvia. L'herència que rep de les meues generacions passades. Aquest llegat que es manifesta per mitjà d'emocions, creences, conductes o hàbits...

La meua besàvia, de Formentera, va quedar viuda estant embarassada del seu quart fill. Va preferir ser comerciant nòmada a Eivissa a quedar-se a Formentera sent criticada per una època de misèria i restriccions.

han ido de fiesta o se evaden en el campo tras largas horas de trabajo.

Miró, tal y como nos muestra en su obra, es una artista rompedora, espiritual, salvaje, apasionada y profunda, con una trayectoria repleta de mujeres fuertes, diría que en la línea de Artemisia Gentilleschi. Mujeres como las del Bronx, reinas en su trono, tanits, *geishas*, *herevas*, diosas hindúes, ... Sus mujeres y ello lo consigue a través de una figuración potente, un color intenso y el disfrute que emana de cada una de sus obras.

Aïda: Me preguntas cuáles han sido mis referentes, las mujeres en mi familia. Mi madre, mi abuela y mi bisabuela. La herencia que recibo de mis generaciones pasadas. Ese legado que se manifiesta por medio de emociones, creencias, conductas o hábitos...

Mi bisabuela, de Formentera, quedó viuda estando embarazada de su cuarto hijo. Prefirió ser comerciante nómada en Ibiza a quedarse en Formentera siendo criticada por una época de miseria y restricciones.

Mi abuela, de Formentera, se casó a escondidas de madrugada, abrazó costumbres e ideologías diferentes gracias a la llegada del turismo. Cosió ropa y se inventó su propia moda vendiendo en mercadillos.

La meua àvia, de Formentera, es va casar d'amagat de matinada, va abraçar costums i ideologies diferents gràcies a l'arribada del turisme. Va cosir roba i es va inventar la seua pròpia moda venent en mercats ambulants.

La meua mare va emprendre el seu propi negoci de perruqueria tenint formació d'un pare barber i sota la inspiració de les revistes i el cinema de la seua època en els anys seixanta.

Totes elles van ser emprenedores, creadores i lluitadores i van saber fer-se un buit desenvolupant un estil propi més enllà d'estereotips i normes convencionals. Elles van ser unes modernes, dones avançades al seu temps que, sense saber-ho, apuntaven un estil de vida diferent del context social: marcat per una dictadura política, el nucli familiar com a eix central de l'estructura social, la submissió com a model relacional i una cultura basada en la religió i el que diran com a estatus social. (Perquè no sols cal ser bona persona, sinó també semblar-ho). Elles ho varen semblar des de fora i dins seu varen teixir aquestes xarxes femenines que les varen fer fortes, creatives i lliures.

Ni la meua mare, ni la meua àvia ni la meua besàvia em van imposar rols familiars estereotipats. No em varen transmetre que calia ser com pensin els altres, sinó validant des del

Mi madre emprendió su propio negocio de peluquería teniendo la formación de un padre barbero y bajo la inspiración de las revistas y el cine de su época en los años 60.

Todas ellas fueron emprendedoras, creadoras y luchadoras y supieron hacerse un hueco desarrollando un estilo propio más allá de estereotipos y normas convencionales. Ellas fueron unas modernas, mujeres adelantadas a su tiempo que, sin saberlo, apuntaban un estilo de vida diferente del contexto social: marcado por una dictadura política, el núcleo familiar como eje central de la estructura social, la sumisión como modelo relacional y una cultura basada en la religión y el qué dirán como estatus social. (Porque no solo hay que ser buena persona, sino también parecerlo). Ellas lo parecieron desde fuera y para sus adentros tejieron esas redes femeninas que las hicieron fuertes, creativas y libres.

Ni mi madre, ni mi abuela ni mi bisabuela me impusieron roles familiares estereotipados. No me transmitieron que había que ser como piensen los demás, sino validando desde lo que soy. Tuve la libertad de adolescente de vestirme como quise, pensar como quise y sentir como quisiera sin estereotipos.

Es en Constelación ancestral, una de las obras más significativas de esta exposición, donde

que som. Vaig tenir la llibertat d'adolescent de vestir-me com vaig voler, pensar com vaig voler i sentir com volgués sense estereotips.

És a *Constel·lació ancestral*, una de les obres més significatives d'aquesta exposició, on podem apreciar el fort influx de l'herència familiar. Dones que van trencar el cànon establert, "ovelles negres", com deia Bert Hellinger.

«Les anomenades 'Ovelles Negres' de la família són, en realitat, cercadors nats de camins d'alliberament per a l'arbre genealògic. Aquells membres de l'arbre que no s'adapten a les normes o tradicions del Sistema Familiar, aquells que des de petits buscaven constantment revolucionar les creences, anant a la contra dels camins marcats per les tradicions familiars, aquells criticats, jutjats i fins i tot rebutjats, aquests, en general, són els cridats a alliberar l'arbre d'històries repetitives que frustren a generacions senceres.

Les 'Ovelles Negres', les que no s'adapten, les que criden rebel·lia, reparen, desintoxiquen i creen una nova i florida branca... Incomptables desitjos reprimits, somnis no realitzats, talents frustrats dels nostres ancestres es manifesten en la seua rebel·lia buscant realitzar-se.

L'arbre genealògic, per inèrcia, voldrà continuar mantenint el curs castrador i tòxic del seu tronc, la qual cosa fa de la seua tasca una

podemos apreciar el fuerte influjo de la herencia familiar. Mujeres que rompieron el canon establecido, «ovejas negras», como decía Bert Hellinger.

«Las llamadas "Ovejas Negras" de la familia son, en realidad, buscadores natos de caminos de liberación para el árbol genealógico. Aquellos miembros del árbol que no se adaptan a las normas o tradiciones del Sistema Familiar, aquellos que desde pequeños buscaban constantemente revolucionar las creencias, yendo en contravía de los caminos marcados por las tradiciones familiares, aquellos criticados, juzgados e incluso rechazados, esos, por lo general, son los llamados a liberar el árbol de historias repetitivas que frustran a generaciones enteras.

Las "Ovejas Negras", las que no se adaptan, las que gritan rebeldía, reparan, desintoxican y crean una nueva y florecida rama...Incontables deseos reprimidos, sueños no realizados, talentos frustrados de nuestros ancestros se manifiestan en su rebeldía buscando realizarse. El árbol genealógico, por inercia, querrá seguir manteniendo el curso castrador y tóxico de su tronco, lo cual hace de su tarea una labor difícil y conflictiva...

Que nadie te haga dudar, cuida tu "rareza" como la flor más preciada de tu árbol. Eres el sueño realizado de todos tus ancestros». Bert Hellinger

foto: Carlos Bosch

labor difícil i conflictiva...

Que ningú et faci dubtar, cuida la teva 'rarsa' com la flor més preuada del teu arbre.

Ets el somni realitzat de tots els teus ancestres».

Bert Hellinger

No és casualitat que "I am my ancestors wildest dreams", sigui una de les frases amb les quals s'identifica Miró i reivindica en les seues obres. Tampoc no ho és la reflexió sobre "Quina empremta vols deixar en aquest món?" que plasma en la seua instal·lació.

Aquests dies he tingut la fortuna de ser testimoni d'una part del seu intens procés a l'hora de treballar.

Aïda: Solc partir d'una idea, que anot i busc la manera de prendre fotografies que m'ajuden com a referents a l'hora de pintar. Moltes vegades els deman a amigues que es vesteixin amb les robes que tinc, i es fa una performance o teatralitza la idea que fotografii. O deman a artesanes o balladores que abans de ballar em deixin fotografiar-les per recrear l'escena que vull pintar. Algunes vegades són posant, unes altres són més naturals i espontànies. Solc triar les imatges que més transmeten una emoció. Després en l'estudi seleccion les imatges i visualitz els quals anirien millor, quins llenços utilitzar i quins colors

No es casualidad que, «I am my ancestors wildest dreams», sea una de las frases con las que se identifica Miró y reivindica en sus obras. Tampoco lo es la reflexión acerca de «¿Qué huella quieres dejar en este mundo?» que plasma en su instalación.

Estos días he tenido la fortuna de ser testigo de una parte de su intenso proceso a la hora de trabajar.

Aïda: Suelo partir de una idea, que apunto y busco la manera de tomar fotografías que me ayudan como referentes a la hora de pintar. Muchas veces les pido a amigas que se vistan con las ropas que tengo, y se hace una performance o teatraliza la idea que fotografio. O les pido a artesanas o balladoras que antes de bailar se dejen fotografiar para recrear la escena que quiero pintar. Algunas veces son posando, otras son más naturales y espontáneas. Suelo elegir las imágenes que más transmiten una emoción. Luego en el estudio selecciono las imágenes y visualizo cuáles irían mejor, qué lienzos utilizar y qué colores le irían bien a esa idea. Suelo llevar muchos cuadros a la vez; como el óleo tarda en secar, mientras uno seca sigo con otro. Cambiar de técnica me ayuda también cuando me encuentro bloqueada.

Desde el momento en que entré en su taller me llamó la atención la variedad de formatos y técnicas, tanto tradicionales como con-

li anirien bé a aquesta idea. Solc portar molts quadres alhora, com que l'oli triga a assecar, mentre seca un continuu amb un altre. Canviar de tècnica m'ajuda també quan em trobo bloquejada.

Des del moment en què vaig entrar en el seu taller em va cridar l'atenció la varietat de formats i tècniques, tant tradicionals com contemporànies, que utilitza per als seus llenços. He descobert la tècnica de l'*splash*, crec que connecta amb la seua part més lliure, reminiscències de la seua etapa gràfitera. Em sorprèn que gaudeixi utilitzant tondos o rodons perquè no sol ser un format fàcil per als pintors que conec. Tinc curiositat per saber què la porta a triar una tècnica sobre una altra.

Aïda: El format rodó sempre m'ha agradat molt utilitzar-lo, que no hi hagi cantonades, que el puguis girar i no tingui només quatre costats. Vivim en espais molt quadrats normalment (parets, finestres, portes...) i aquests cercles harmonitzen i equilibren. A més, m'interessa la geometria sagrada, agregant al moment que la mare vesteix la filla el símbol de la llavor de la vida, que amaga el secret de la vida. Quant a la tècnica la meua idea era representar escenes no tan usuals o menys vistes com la intimitat amb una tècnica més clàssica i realista a l'oli, i, en canvi, escenes més vistes com el ball fer-lo amb

temporànees, que utilitza per als seus lienzos. He descobert la tècnica del *splash*, crec que connecta amb la seva part més lliure, reminiscències de la seva etapa gràfitera. Me sorprende que disfrute utilitzant tondos o redondos ya que no suele ser un formato fácil para los pintores que conozco. Tengo curiosidad por saber qué le lleva a elegir una técnica sobre otra.

Aïda: El formato redondo siempre me ha gustado mucho utilizarlo, que no haya esquinas, que lo puedas girar y no tenga solo 4 lados. Vivimos en espacios muy cuadrados normalmente (paredes, ventanas, puertas...) y estos círculos armonizan y equilibran. Además, me interesa la geometría sagrada, agregando al momento que la madre viste a la hija el símbolo de la semilla de la vida, que esconde el secreto de la vida.

En cuanto a la técnica mi idea era representar escenas no tan usuales o menos vistas, como la intimidad, con una técnica más clásica y realista al óleo, y en cambio escenas más vistas, como el baile, hacerlo con otras técnicas más contemporáneas como la resina.

Al pintar la serie de artesanas partiendo del *splash* de pintura encontré mucha más diversión, jugando con los colores, dando definición a algunas partes solamente y en otras dejando que predomine el dibujo, dejando la

altres tècniques més contemporànies com la resina.

En pintar la sèrie d'artesanies partint de l'splash de pintura vaig trobar molta més diversió, jugant amb els colors, donant definició a algunes parts solament i en unes altres deixant que predomini el dibuix, deixant la frescor del primer traç. Deixar espai a l'accident, sortir-me del perfeccionisme. Primer faig l'splash de pintura i després agreg el dibuix. Aquí entra en joc on deixar la taca improvisada i on donar detall o deixar una simple línia de dibuix. Al principi volia fer solament les artesanies així, però vaig acabar pintant les sonadores o "de after" de la mateixa manera i no tan realista com pensava fer-les d'un principi.

Li planteig una última pregunta a l'artista. Quina ha estat la part que més has gaudit i quin la que menys en aquest procés?

Aïda: *La que menys ha estat pintar teles, plec de la roba, és una cosa que no m'ha agradat mai molt fer, m'avorreix moltíssim. Sempre preferia pintar nus, la pell i els rostres és el que més gaudeix. Però en decidir pintar robes tradicionals era important pintar les teles. Sens dubte ha estat el que menys he gaudit.*

El que més ha estat tota la resta, tot del procés durant mesos: des d'anotar les idees, anar

frescura del primer trazo. Dejar espacio al accidente, salirme del perfeccionismo. Primero hago el splash de pintura y luego agrego el dibujo. Ahí entra en juego dónde dejar la mancha improvisada y dónde dar detalle o dejar una simple línea de dibujo.

Al principio quería hacer solamente las artesanías así, pero terminé pintando las sonadoras o «de after» de la misma manera y no tan realista como pensaba hacerlas en un principio.

Le planteo una última pregunta a la artista. ¿Cuál ha sido la parte que más has disfrutado y cuál la que menos en este proceso?

Aïda: *La que menos ha sido pintar telas, pliegues de la ropa, es algo que nunca me ha gustado mucho hacer, me aburre muchísimo. Siempre prefería pintar desnudos, la piel y los rostros es lo que más disfruto. Pero al decidir pintar ropas tradicionales era importante pintar las telas. Sin duda ha sido lo que menos he disfrutado.*

Lo que más ha sido todo lo demás, todo del proceso durante meses: desde anotar las ideas, ir a tomar fotografías para tener referencias, elegir formatos y colores, las largas horas en el estudio pensando, pintado, tomando decisiones, las charlas con la comisaria.

a prendre fotografies per tenir referències, triar formats i colors, les llargues hores a l'estudi pensant, pintant, prenent decisions, les xerrades amb la comissària.

Miró ha treballat molt de valent aquest estiu i jo he tingut la fortuna de veure com ha estat segrestada per les muses. Ha estat enriquidor i inspirador. Amb ella he travessat el mirall d'Àlícia, col·locant-me en el lloc en el qual tot és possible. Gràcies per les nostres xerrades.

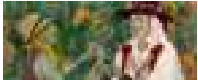
Queda alguna pregunta per respondre i alguna obra que encara no ha emergit, però estic segura que no deixarà indiferent ningú aquesta exposició ANCESTRAL.

Matilde Lladó
Comissària d'Ancestral.

Miró ha trabajado muy duro este verano y yo he tenido la fortuna de ver cómo ha sido secuestrada por las musas. Ha sido enriquecedor e inspirador. Con ella he atravesado el espejo de Alicia, colocándome en el lugar en el que todo es posible. Gracias por nuestras charlas.

Queda alguna pregunta por responder y alguna obra que todavía no ha emergido, pero estoy segura de que a nadie va a dejar indiferente esta exposición ANCESTRAL.

Matilde Lladó
Comisaria de Ancestral

 p.28. <i>Ball ancestral</i> 100 cm	 p.29. <i>Festeig ancestral</i> 100 cm	 p.30-31. <i>Triptic Vuit d'Agost</i> 60 x 150 cm c/u	 p.32-33. <i>Nou rodades</i> 123 x 50 cm	 p.34. <i>Generacions.</i> 100 cm
 p.35. <i>Evasió. Oli sobre tela</i> 100 cm	 p.36. <i>Bevent vi pagès.</i> 80 cm	 p.37. <i>Ses amigues</i> 100 cm	 p.38. <i>Arte-sanas grup</i> 50 x 100 cm	 p.39. <i>Arte-sana n'Antònia</i> 89 x 100 cm
 p.40. <i>Arte-sana na Núria</i> 50 x 122 cm	 p.40. <i>Arte-sana na Cristina</i> 60 x 120 cm	 p.41. <i>Arte-sana na Maria</i> 62 x 94 cm	 p.42. <i>Sonadores</i> 150 x 100 cm	 p.43. <i>Enamorats</i> 120 x 120 cm
 p.44. <i>D'after</i> 100 x 160 cm	 p.45. <i>Selfie a la diversitat</i> 100 x 120 cm	 p.46. <i>Constel·lació ancestral</i> 150 x 120 cm	 p.47. <i>Gonella hereva</i> 70 x 100cm	 p.48. <i>Aquí i ara</i> 140 x 115 cm

ÍNDEX D'OBRES

Ball ancestral. Tècnica mixta i resina sobre fusta. 100 cm

Festeig ancestral. Tècnica mixta i resina sobre fusta. 100 cm

Tríptic Vuit d'Agost
Tècnica mixta i resina sobre fusta
60 x 150 cm cada un

Nou rodades. Tècnica mixta i resina sobre fusta. 123 x 50 cm

Generacions. Oli sobre tela. 100 cm

Evasió. Oli sobre tela. 100 cm

Bevent vi pagès. Oli sobre tela. 80 cm

Ses amigues. Oli sobre tela. 100 cm

Arte-sanas grup. Oli i acrílic sobre tela. 150 x 100 cm

Arte-sana n'Antònia. Oli i acrílic sobre tela. 89 x 100 cm (dreta)

Arte-sana na Núria. Oli i acrílic sobre tela. 50 x 122 cm

Arte-sana na Cristina. Oli i acrílic sobre tela. 60 x 120 cm

Arte-sana na Maria
Oli i acrílic sobre fusta.
62 x 94 cm

Sonadores. Oli i acrílic sobre tela. 150 x 100 cm

Enamorats. Oli i acrílic sobre tela. 120 x 120 cm (dreta)

Selfie a la diversitat
Oli sobre tela.
100 x 120 cm (dreta)

D'after
Oli i acrílic sobre tela
100 x 160 cm

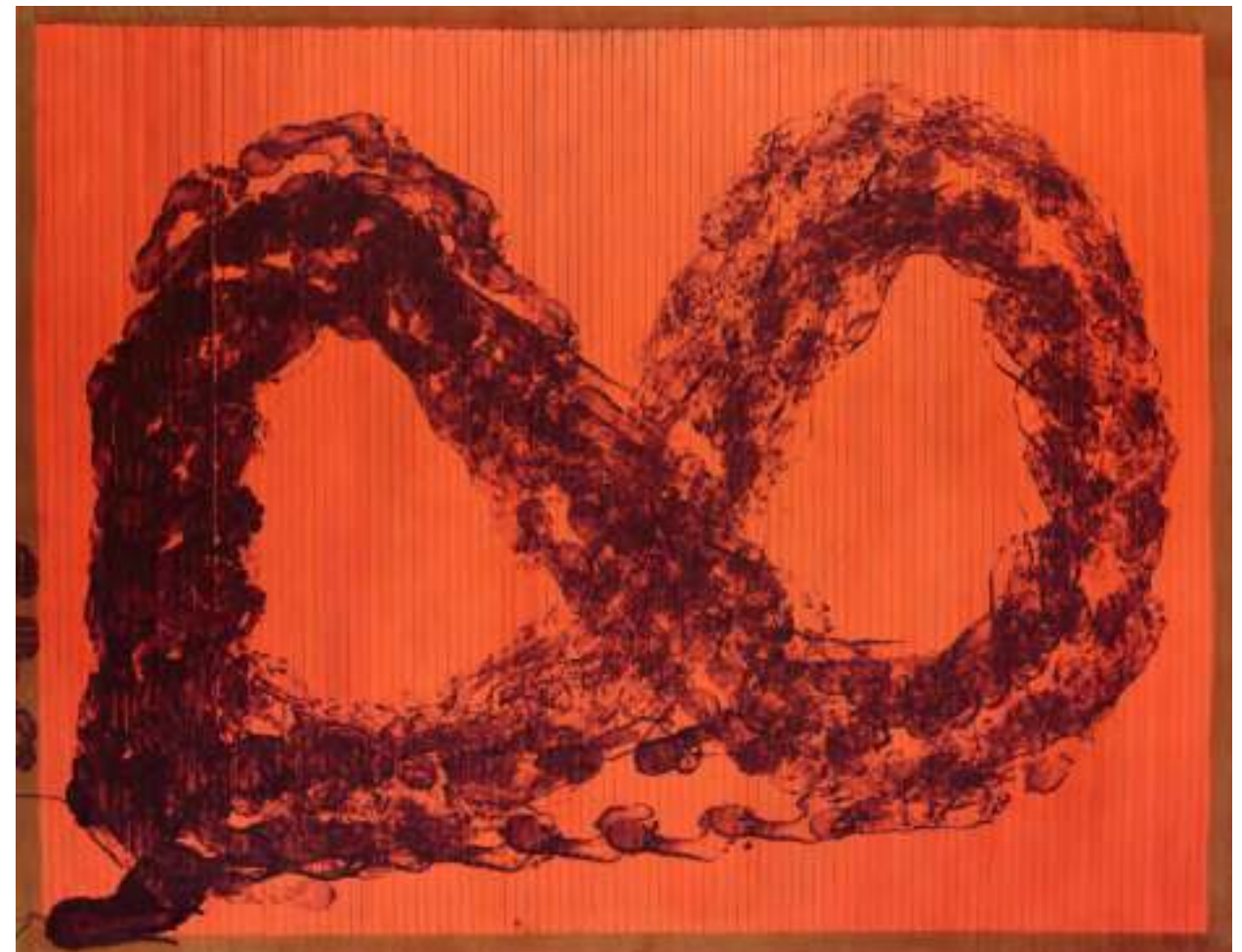

Constel·lació ancestral. Oli i acrílic sobre tela. 150 x 120 cm

Gonella hereva
Oli sobre tela
70 x 100 cm

Aquí i ara. Oli, acrílic i pa d'or sobre tela. 140 x 115 cm

Quina empremta vols deixar en aquest món? Instal·lació de videoperformance. Acrílic sobre catifa de fusta. 178 x140 cm

Enllaça a la instal·lació mitjançant aquest codi QR

MURALISME

Centre de Salut de Sant Jordi
Sororidad. 2023
Models: Elena i Edith

CEPA Sant Antoni
Les dones i el saber
 Model: la meua mare
 2023

Mercat Nou
Festival Nativ Ibiza
Model: Cristina.
2022

FORMACIÓ

Doctorat Cum Laude en Educació Artística. Universitat Autònoma de Madrid, 2019.
MFA pintura. New York Academy of Art, Nova York, 2015.
“Técnicas circenses”. Escola de Circ Rogelio Rivel. Barcelona, 2022.
Postgrau en Escenografia i Disseny de Vestuari. Bristol Old Vic Theater School, UK, 2003.
Llicenciatura en Belles Arts. Facultat Sant Carles. Universitat Politècnica de València, 2000.

PREMIS I BEQUES

SU CASA Artist in Residence / Bronx NYC, 2024, 2023, 2022, 2019 i 2018.
Vibrant Youth Artist Residency. Bronx NYC, 2022.
City Artists Corp Grant. New York City, 2021.
Arts Fund Grant / Bronx Council of the Arts, 2020.
Arts Fund Grant / Bronx Council of the Arts, 2019.
Segon Premi “Pintura ràpida” la Marina, Eivissa, 2017.
Primer Premi Art Battle15 Years Anniversary NYC, desembre de 2016.
Primer Premi Pintura / Artalent París, 2008.
Beca de la University West of England per al Postgraduate of Theatre Design
in Bristol Old Vic Theatre School. UK, 2002.

EXPOSICIONS INDIVIDUALS

Hereva. AAA3A Bronx NYC, maig de 2024.
Tribut a la dona i la diversitat. Sala Ajuntament Vell, Formentera, novembre de 2023.
Mujeres del Bronx. Ebusus Sociedad Cultural, Eivissa, juliol de 2023.
Tanit-Deméter. Las Mimosas Eivissa, juliol de 2023.
Tribute to Women & Diversity BXArts Factory. Bronx NYC, març de 2023.
Hereva. Club Diario de Ibiza, Eivissa, octubre de 2022.
Geishas & Payesas. Galeria Can Tixedó, Eivissa, maig de 2022.
Tribute to Women & Diversity. Studio 13 Virtual gallery. BXArts Factory NYC, març de 2021.
Splendidas. Hotel OD Ocean Drive, Eivissa, juliol de 2019.
From Ibiza to New York. Art Lines Gallery, Hackensack NJ, març de 2018.
En vivo y en directo. Roll Up gallery San Francisco CA, gener de 2018.
En vivo y en directo. Galeria Can Tixedó, Eivissa, juny de 2018.
Undersea. Hotel OD Talamanca, Eivissa, agost de 2018.
Anima. Gallery Casa Mezcal NYC, novembre de 2017.
Without ecstasy no dance. Gallery Casa Mezcal NYC, octubre de 2015.
Desayuno amb diamantes. Atzaró, Eivissa, maig de 2010.
Retrospectiva. Galería Ebusus, Eivissa, octubre de 2008.
Body & Soul. Teatre Pereyra. Eivissa. 2006.
Retratos de mujer. Ateneo Español de México. Ciutat de Mèxic, 2005.
7 Stars. Teatre Pereyra, Eivissa, 2005.

Woman. El Grial, Eivissa, 2005.
Desnudas y bailando. Galeria Can Tixedó, Eivissa, 2003.

DUO SHOWS

Diosas amb Melinda Balis. Club Diario de Ibiza, desembre de 2023.
Orientalismes amb Simona Marziani. Sala de Cultura Ajuntament Vell, Formentera, octubre de 2020.
From Ibiza to San Francisco amb Simona Marziani. Roll Up Gallery, San Francisco, CA (EUA), juliol de 2016.
Dreamers amb Simona Marziani. Galeria Can Tixedó, Eivissa, maig de 2016.
Mitomorfosis amb Minouche Fevre. Club Diario de Ibiza, Eivissa, novembre de 2013.
Music & dance amb Minouche Fevre. Galería Can Tixedó, Eivissa, juny de 2011.
Paintings amb Cayetano Miró. Galeria Can Tixedó, Eivissa, juny de 2000.

EXPOSICIONS COL·LECTIVES

The Extraordinaries. The Espejo Organization for the Arts, Brooklyn, NYC, desembre de 2023.
Rondalles Eivissenques. OD Talamanca, Eivissa, setembre de 2023.
The Extraordinaries. The Espejo Organization for the Arts, Brooklyn NYC, març de 2023.
Silenciades. Far de ses Coves Blanques, Sant Antoni de Portmany, Eivissa. Ibiza, novembre de 2022.
Femmes Vandales. Nau Bostik, Barcelona, maig de 2022.
Grounded. Sleepcenter gallery, Manhattan NYC, maig de 2021.
Memorias en Arte. Bronx Art Space, NYC. 2020.
Visiting the Death. LIC Fear III. Plaxall gallery, NYC, octubre de 2019.
Ladys First 3. NYC Graffiti Events Center, agost de 2019.
Ibiza Goddesses. Seahorse, platja d'en Bossa, Eivissa, juliol de 2019.
Memorias en arte. Wall Works Fallery Bronx NYC, juliol de 2019.
Art is Money, Money is Art. East Village Art View, NYC, abril de 2019.
L'amor no fa mal. Centre Cultural C19, Eivissa, novembre de 2019.
The oval show. Conartist Collective, NYC, febrer de 2019.
Salon Portrait. Zeal Cre8tive Studios, Orange NJ, EUA, gener de 2019.
Artbox Project New York 1.0. Armory Art Week. Stricoff Fine Art gallery NYC, març de 2018.
Alphabet City. Conartist Collective, NYC, 2018.
Rebuild Boriken. Beyond Studios, Bushwick, NYC, 2017.
Subconscious minds. Rockwell Studios, NYC, 2017.
Pop Up Show. Yui Gallery, Chinatown, NYC, 2017.
Motiv-arte. Sa Punta des Molí, Sant Antoni de Portmany, Eivissa, 2017.
Underworld. Sala Cultural Ajuntament Vell. Formentera, 2017.
Olé by Daylighted. Hotel Phoenix. San Francisco CA, 2017.
Femme Fatale. Gum Studios. NYC. 2017.
L'Amæ a l'hivern. Far de ses Coves Blanques, Eivissa, 2016.
Motiv-Arte. Sala Cultural Ajuntament Vell. Formentera, 2016.
The Change. PAN Palazzo delle Arti Napoli. Nàpols, Itàlia, 2016.
Love it or Hate it, pt.4. Love Craft, NYC, 2015.

DOWNTOWN EAST. May. Casablanca. Lower East NYC, 2015.
DOWNTOWN EAST. April. Casablanca. Lower East NYC, 2015.
Love it or Hate it Street Art. Casablanca. NYC, 2015.
Tribeca Ball. New York Academy of Art. NYC, 2015.
Deck the Walls. Wilkinson Gallery. NYC, 2014.
Sujeto: Mujer. Sala Cultural Can Jeroni, Sant Josep de sa Talaia, Eivissa, 2013.
La química del amor. Universitat Autònoma de Madrid, 2011.
Art al vent. Gata de Gorgos. Alicante (catàleg), 2011.
XXV Aniversario AAVIB. Palau de Congressos d'Eivissa (catàleg), 2011.
Per la Mar IRL. Cap San Diego Gallery Überseebrücke, Hamburg, 2010.
Agua. Sa Punta des Molí Sant Antoni de Portmany, Eivissa. 2010.
Creacions. Palau de Congressos d'Eivissa (catàleg), 2010.
Bars, Clubs & Night Life. Galería Can Tixedó Ibiza. 2010.
Arte femenino y singular. Namibia Café, Santa Eulària des Riu. Eivissa, 2010.
Figuracions. S'Alamera Centre Cultural. Eivissa (catàleg), 2009.
Influències de la Mediterrània". Palau de Congressos d'Eivissa, 2009.
AAVIB. Sala d'Exposicions Es Polvorí, Dalt Vila. Eivissa, 2009.
Agua. Museu de la Mediterrània. Torroella de Montgrí, Girona, 2009.
Figuracions. S'Alamera Centre Cultural, Eivissa, 2008.
Santa Eulària des Riu. Palau de Congressos d'Eivissa (catàleg), 2008.
Agua. Galería Pilar Ginés, Saragossa (catàleg), 2008.
Semana del Arte. Km 5 Gallery, Eivissa, 2007.
Women in dance. Instituto Nacional de la Juventud, Ciutat de Mèxic, 2005.
Galería Axis, Oaxaca, Mèxic, 2005.
CAA Covent Garden, London, UK, 2003.
Bristol Old Vic Theatre, Bristol, UK, 2003.
En la piel del cordero. Instal·lacions. Sala Micalet 1. València, 1999.
Supermercat de l'Art. Galeria Alhadros, Eivissa, 1998.
Art Jove. Galeria Alhadros, Eivissa, 1997.

PERFORMANCES

Ashita mañana amb Ken Aarii. Unfix Festival, NYC, maig de 2024.
Inner visions. Live painting. Art Brothel 6th Ritual Cabaret, Coney Island, Brooklyn, NYC, març de 2024.
Ashita mañana amb Ken Aarii. 5th Coney Island Ritual Cabaret, Brooklyn NYC, abril de 2023.
Hereva amb Irantzú Bartolomé. Club Diario de Ibiza, Eivissa, novembre de 2022.
Tirando del carro. Multiperformances de La Juan Gallery. Territori Festival, Eivissa, setembre de 2020.
Dancing on the Edge. Butoh Landscape. Aleah Chapin Solo Show a la Flowers Gallery, Chelsea, NYC, novembre de 2019.

Heaven and Hell amb Amanda Orlov. 4th Coney Island Ritual Cabaret, Brooklyn NYC, abril de 2019.
Live graffiti painting per a Mapa Sonoro. Centre Cultural Recoleta, Buenos Aires, Argentina, octubre de 2018.
Underworld. Butoh i flamenc amb Nieves Portas. Sala Cultural Ajuntament Vell, Formentera, maig de 2017.
Arachnida amb Amanda Orlov. Exposició de Romanie al Club Diario de Ibiza, 2017.
Anima. Butoh dance performance. Casa Mezcal Gallery, NYC, 2017.
Gappies. Choreografia per Daichiro Yuyama (Dairakudakan). Cave, Brooklyn, NYC, 2015
Without ecstasy no dance. Butoh Performance. Gallery Casa Mezcal, NY, 2015
Living canvas. amb Amanda Orlov. Ecocentro, Eivissa. 2015
Galactic Octopus. Luna Llena de Arte a Santa Gertrudis de Fruitera, Eivissa. 2015.
Agua. Grupo Samadhi. Imagine Beach Club, Eivissa. 2014.
Woman. Dia Internacional de la Dona. Putumayo Pub, Eivissa, 2014.
Eivissa diu no. Festival Antipetrolífer. Las Dalias, Eivissa, 2013.
En resonance. Butoh dance en B12 Gallery, Eivissa, 2013.
Heaven and Hell amb Amanda Orlov. Es Cantó, Sant Antoni de Portmany. Eivissa. 2013.
The end of you and me. Exposició de Sola al Club Diario de Ibiza, Eivissa, 2012.
Paradise. Butoh i break dance a Lunatic Catwalk, Atzaró, Eivissa, 2012.
Art Hybrid. Butoh amb visuals de Holguer Dunkel, Sa Punta des Molí, Sant Antoni de Portmany, Eivissa, 2011.
Japó al cor. Butoh al Baluard de Sant Pere, Dalt Vila, Eivissa, 2011.
Lunatic Cats. Art Catwalk, Atzaró, Eivissa, 2011.
Per la mar. Cap San Diego, Hamburg, 2010.
Butoh dance i conferència. *Jornadas Culturales*. Facultat d'Educació. Universitat Autònoma de Madrid. 2010.
Bolonia a la española. III Congrés d'Arts Visuals i Educació. Universitat de Barcelona. 2009.
Time travels. Dansa amb instal·lacions de llum de Roselin de Thelin a Atzaró, Eivissa. 2008.
Agua. Dansa amb Inés Sarmiento i visuals de Holguer Dunkel. Palau de Congressos d'Eivissa, 2008
Zensaciones. Dansa amb visuals. Palau de Congressos d'Eivissa, 2007
Nuevos espacios. Dirigido por Evoé Sotelo. Foro Guadalupe Balderas, Xalapa. Veracruz, Mèxic, 2005.

foto: Carlos Bosch

